

6.

évfolyam

Javítókulcs

SZÖVEGÉRTÉS

Tanulói példaválaszokkal bővített változat

**Országos
kompetenciamérés**

2017

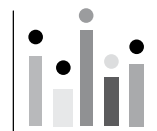

2012

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

● **KTATÁSI HIVATAL**

Köznevelési Mérés
Értékelési Osztály

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Ön a 2017-es Országos kompetenciamérés szövegértési feladatainak *Javítókulcs*át tartja a kezében. A *Javítókulcs* a teszt kérdéseire adott tanulói válaszok egységes és objektív értékeléséhez nyújt segítséget. Kérjük, olvassa el figyelmesen a *Javítókulcs*ot, és ha a leírtakkal kapcsolatban kérdés merül fel Önben, keressen meg bennünket az okm.szovegertes@oh.gov.hu e-mail címen.

Felhívjuk a figyelmét arra, hogy a kompetenciamérés tesztjeinek központi javítása után pontosításokkal, új példaválaszokkal kiegészített javítókulcsot készítünk, amely előreláthatóan 2017 őszén lesz elérhető a www.oktatas.hu honlapon.

FELADATTÍPUSOK

A kompetenciamérés két feladattípust alkalmaz a tanulók szövegértési eszköztudásának mérésére. Egy részük igényel javítást (kódolást), más részük azonban nem. A felmérésben négyféle feladatot használunk a tanulók szövegértésének mérésére.

KÓDOLÁST NEM IGÉNYLŐ FELADATOK

E feladatok javítása nem kódolással történik, a tanulók válaszai közvetlenül összevethetők a javítókulcsban megadott jó megoldásokkal. A feleletválasztó kérdéseknél a tanulóknak négy megadott lehetőségből kell kiválasztaniuk azt, amelyik szerintük a legjobb válasz a kérdésre. Egy másik típusban a tanulóknak 3-5 állítás mindegyike mellett szereplő szó/kifejezés (pl. IGAZ/HAMIS) valamelyikét kell megjelölniük minden állítás esetében. Egy további típusban a tanulóknak a szövegből vett állításokat kell időrendbe rakniuk vagy egyes állításokat párosítaniuk.

KÓDOLÁST IGÉNYLŐ FELADATOK

A kódolandó feladatok esetében a tanulóknak a kérdés instrukcióinak megfelelő részletességgel kell leírniuk a válaszukat.

- Vannak olyan kérdések, ahol a tanulóknak elegendő néhány szót vagy kifejezést leírniuk.
- Vannak olyan feladatok, amelyek hosszabb szöveges választ igényelnek, például érvelést, részletes magyarázatot, esetleg egy gondolatmenet kifejtését.

A *Javítókulcs* ilyen kérdések értékeléséhez nyújt elsősorban segítséget azáltal, hogy definiálja azokat a kódokat, amelyek az egyes feladatok értékelésekor adhatók.

Az egyes feladatokra adott lehetséges válaszok értékelésének szempontjait minden feladat esetében pontosan meghatároztuk.

A JAVÍTÓKULCS SZERKEZETE

A *Javítókulcsban* minden egyes feladatnak van egy fejléce, amely tartalmazza a feladat *A*, illetve *B* füzetbeli sorszámát, a feladat címét, valamint az azonosítóját.

Ezután következik a kódleírás, amelyben megtalálhatók:

- az adható kódok;
- az egyes kódokhoz tartozó feltételek pontos körének meghatározása;
- az általános leírás alatt *pontokba szedve* néhány példa a várható tanulói válaszokra.

A felsorolt példák lehetséges válaszoknak tekintendők, és természetesen nem meríthetik ki az összes szóba jöhető lehetőséget. Esetenként mellettük a példaválaszra vonatkozó megjegyzés olvasható szögletes zárójelben.

KÓDOK

A HELYES VÁLASZOK JELÖLÉSE

1-es, 2-es és 3-as kód: A jó válaszokat 1-es, 2-es és 3-as kód jelölheti. Többpontos feladatok esetén ezek a kódok a megoldottság fokai közötti rangsort is jelölik.

A ROSSZ VÁLASZOK JELÖLÉSE

0-s kód: A 0-s kóddal jelölt válaszok mögött a szöveg vagy a feladat meg nem értése vagy egy bizonytalan válaszadási kísérlet áll. 0-s kódot adunk abban az esetben is, ha felismerjük, hogy a tanuló egyszerűen megismételte a feltett kérdést. 0-s kódot kapnak például az olyan válaszok is, mint a „nem tudom”, „ez túl nehéz”, kérdőjel (?), kihúzás (–), kiradírozott megoldás, illetve azok a válaszok, amelyekből az derül ki, hogy a tanuló nem vette komolyan a feladatot, és nem a kérdésre vonatkozó választ írt.

5-ös, 6-os kód: Néhány feladatnál 5-ös vagy 6-os kód is szerepel, amely a **tipikusan rossz válasz** kódja. Ezt olyan válaszoknál alkalmazzuk, amelyek egyfajta tipikusan hibás gondolatmenetet tükröznek, és a feladatok előzetes bemérése során gyakran találoztunk ezzel a hibával.

7-es kód: Egyes feladatoknál 7-es kód is szerepel. Ezt olyankor alkalmazzuk, amikor a főmérés kódolására való felkészülés során nagy számban előforduló, addig nem ismert választípusra bukkanunk, amellyel kapcsolatban felmerül, hogy részlegesen vagy teljesen helyes.

SPECIÁLIS JELÖLÉSEK

X: Minden mérés esetében elkerülhetetlen, hogy akad egy-két olyan tesztfüzet, amely a fűzés vagy a nyomdai munkálatok közben sérül. Az X a **nyomdahiba** következtében megoldhatatlan feladatokat jelöli.

9-es kód: Ez a kód jelöli azt, ha **egyáltalán nincs válasz**, azaz a tanuló nem foglalkozott a feladattal. Olyan esetekben alkalmazható, amikor a válaszkísérletnek nyoma sem látható, a tanuló üresen hagyta a válasz helyét. (Ha radírozás nyoma látható, a válasz 0-s kódot kap.)

Figyelem! A válaszokhoz rendelt kódszámok nem határozzák meg egyértelműen a válasz pontértékét.

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

DÖNTÉSHOZATAL

Bár a kódok leírásával és a példák felsorolásával igyekeztünk minimálisra csökkenteni a szubjektivitást, a javítást végzőknek mégis döntést kell hozniuk, amikor meghúzzák az egyes kódok közötti határvonalat, és eldöntik, mi is tartozik pontosan az egyes kódértékek alá.

A döntések meghozatalakor általános elv, hogy a válaszok értékelésekor legyünk jóhiszeműek!

A helyesírási és nyelvtani hibákat ne vegyük figyelembe, kivéve azokat az eseteket, amikor ezek a hibák módosíthatják a jelentést! Ez a teszt nem az írásbeli kifejezőkészséget méri fel!

Ha a tanulói válasz tartalmaz olyan részt, amely kielégíti a *Javítókulcs* szerinti jó válasz feltételeit, de tartalmaz olyan elemeket is, amelyek helytelenek, akkor a helytelen részeket figyelmen kívül hagyhatjuk, hacsak nem mondanak ellent a helyes résznek.

AZ ELVÁRTTÓL ELTÉRŐ FORMÁBAN MEGADOTT VÁLASZ

Előfordulhat, hogy a tanuló nem a megfelelő helyre (a pontozott vonalra) írta vagy nem az elvárt formában adta meg a válaszát. Ebben az esetben a javítást végzőnek mérlegelnie kell, hogy a diák megértette-e a kérdés lényegét, és sikerült-e válaszolnia a feltett kérdésre, és a választ ennek megfelelően kell kódolnia.

„A” FÜZET SZÖVEGÉRTÉS 1. RÉSZ/ „B” FÜZET SZÖVEGÉRTÉS 2. RÉSZ/

Fura világversenyek

1/30 ON01606

Hány napig tart a mobiltelefonhajító-világbajnokság Finnországban?

1-es kód:

A tanuló következtet a (4) szövegrész idevonatkozó részlete alapján (augusztus 20-án tartják): egy napig tart.

Tanulói példaválaszok:

- 1.
- Egy nap.
- Csak 1 napos.
- Augusztus 20, azaz 1.
- Csak augusztus 20-án.
- Csak azon a napon.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Augusztusban.
- Augusztus 20. / Augusztus 20-án. *[A feladat információon alapuló következtetést vár el, így a dátum önmagában nem elfogadható.]*
- 20-án.
- 2 napos.

Lásd még:

X és 9-es kód.

2/31 ON01608

Taisto Miettinen, a feleségcipelés eddigi ötszörös világbajnoka azt állítja, ha a felesége súlyával megegyező tömegű vörösfonyát szedne a bogyószedőversenyen, akkor megdöntené annak világrekordját. Miért lehet igaza? Válaszodat a szöveg alapján indokold!

2-es kód:

A tanuló értelmezi a kérdést az idevonatkozó szövegrészek alapján, és válaszában utal arra, hogy a feleségcipelő-verseny feltétele, hogy a feleségnek legalább 49 kg-nak kell lennie, ÉS következtet arra, hogy ez több, mint az eddigi bogyó-/áfonyaszedés rekordja: 27,98 kg. Mindkét adatra utalnia kell!

Tanulói példaválaszok:

- A bogyószedő verseny rekordja: 27, 98 kg, a feleség: 49 kg. *[Minimálválasz.]*
- A feleségnek minimum 49 kg-nak kell lennie, az áfonyaszedés rekordja kb. 30 kg.
- Egy átlagos felnőtt 27,98 kg-nál nehezebb. A feleségnek legalább 49 kg-ot kell nyomnia.
- Mert ha 49 kg áfonyát szed, akkor megnyeri, mert az eddigi rekord 27,98 kg.

- Mert a feleségnek minimum 49 kg-nak kell lennie, az áfonyaszedő rekord pedig 28 kg. *[Elfogadható az adat kerekítése.]*

1-es kód:

A tanuló értelmezi a kérdést, és válaszában csak az EGYIK válaszelemre (adatra) utal.

Tanulói példaválaszok:

- Mert a felesége több, mint 27,98 kg.
- Mert 49 kilogrammal megdöntené az áfonyaszedés rekordját.
- Mert több mint 49 kg áfonyával biztosan nyerne.
- A feleségnek 49 kg-nak kell lennie.

Lásd még:

X és 9-es kód.

3/32 ON01610

Mi a szerző célja az 5. szövegrész utolsó mondatával? Satírozd be a helyes válasz betű jelét!

Helyes válasz: C

4/33 ON01611

Melyik hónapban zárul a fura versenyek szezonja Finnországban?

1-es kód:

A tanuló visszakeresi a kért információt az (5) szövegrészből: szeptember elején/szeptemberben.

Tanulói példaválaszok:

- Szeptemberben.
- Szeptember elején.
- A bogyószedéssel szeptemberben.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Augusztusban.
- Ősszel.
- Ősz elején.
- Augusztusban vagy szeptemberben.
- Szeptember végén.
- Szeptember elsején.

Lásd még:

X és 9-es kód.

5/34 ON01612

Miért lett volna aranyérmes a 2011-es zuglói mobiltelefonhajító-verseny győztese a 10. mobiltelefonhajító-világbajnokságon? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

6/35 ON01613

Miért csak az előző évi magyar bajnokot küldheti Magyarország a 2011-es mobiltelefonhajító-világbajnokságra?

1-es kód:

A tanuló a (6) szövegrész alapján következtet, és válaszában utal arra, hogy a magyar bajnokságra 2011-ben csak a világbajnokság után kerül sor, tehát a magyar bajnok nem tud jelen lenni a vb-n. Minimálválasz: a magyar bajnokságra később/októberben kerül sor, (mint a vb-re).

Tanulói példaválaszok:

- Mert a magyar bajnokság később lesz, mint a vété.
- A vb után lesz a magyar bajnokság, így nem tudjuk meg addig, ki a legjobb, az előző évit küldhetjük csak.
- Mert Magyarországon még nem rendezték meg, és csak a tavalyi győztes vehet részt rajta.
- Mert nálunk később rendezik. *[Minimálválasz.]*
- Mert csak a vb után kerül rá sor. *[Implicit módon utal a magyar bajnokságra.]*
- Mert a magyar bajnokságra csak októberben kerül sor.
- Mert idén még nem volt győztes, csak tavaly, így őt kell elküldeni.
- Mert nálunk csak ősszel rendezik meg, ezért nem lehetne.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Mert ha a tavalyit küldenénk, az biztosan ismét rekordot döntene, és megnyerné a vété.
- Mert az volt az utolsó bajnok Magyarországon. *[Nem utal arra egyértelműen, hogy a vb után rendezik a magyar bajnokságot.]*
- Mert a magyar vb a finnországi után lesz. *[Helytelen: nem vb.]*
- Mert a versenyre csak októberben kerül sor.

Lásd még:

X és 9-es kód.

7/36 ON01615

Az alábbiak közül melyik NEM csapatsport? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

8/37 ON01616

Hol található Savonlinna? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

9/38 ON01618

Melyik állítás IGAZ, illetve melyik HAMIS az alábbiak közül? Válaszodat a megfelelő kezdőbetű besatírozásával jelöld!

Helyes válasz: H, I, H, H

A hódok

10/39 ON00303

Az alábbiak közül melyik adja meg helyesen a hód magasságát? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

11/40 ON00304

Az alábbiak közül melyik jellemzi a hódvár felépítését? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: A

12/41 ON00305

Miért fontos a hódvár falának vastagsága?

1-es kód:

A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és válaszában utal a hőszigetelésre VAGY a SZÉLSŐSÉGES időjárási viszonyokra (szél, szélvihar, vihar).

FIGYELEM! Nem nulláznak azok a válaszok, amelyek a helyes, szövegalapú választ kiegészítik egyéb saját következtetésekkel, amelyek nem mondanak ellent a szövegnek: pl. véd a ragadozók, eső, víz, sodrás, árvíz ellen.

Tanulói példaválaszok:

- Télen ne legyen hideg.
- A fagy miatt.
- Egy szélvihar ne szedje szét.
- Nehogy elvigye a víz, és jól legyen hőszigetelve. [*Saját következtetés + szövegalapú válasz.*]
- Ne fázzanak. [*Hőszigetelés.*]
- Azért, hogy ne jöjjön át a víz, és hogy meleg legyen.
- Szél miatt.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Kibírja a ragadozók támadását.
- Ne lehessen belátni.
- Védelem szempontjából. [*Túl általános.*]
- A vár belseje védi a hódokat a természeti hatásoktól. [*Túl általános.*]
- Hogy ne menjen bele víz.
- Mert egyben gát is.

Lásd még:

X és 9-es kód.

13/42 ON00306

Mire vonatkozik a *Hódvár* című szövegrészben olvasható 2 méter? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

14/43 ON00307

Miért fontos információ az, hogy a hódvár bejárata a víz alatt nyílik?

1-es kód:

A tanuló az idevonatkozó szövegrész (A) alapján következtet: azért, mert így a felszínről láthatatlanul hagyhatják el a várukat. A választ a hódok szempontjából kell megfogalmaznia.

Tanulói példaválaszok:

- Mert így észrevétlenül közlekedik.
- Mert így nem látni, mikor hol van a hód.
- Így feltűnés nélkül elhagyhatják a várat.
- Más állat nem nagyon tud bejutni, és a hód észrevétlenül ki tud menni.
- A hódra veszélyes állatok elől a hódok úgy tudnak kijönni a házukból, hogy nem veszi őket észre senki.
- Felszínről biztonságosan/láthatatlanul jussanak el a házukba.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Így a víz alól is be tudnak menni. *[Csak megismétli a kérdést.]*
- Mert így nem látható a bejárat. *[A válasznak tartalmaznia kell, hogy ez miért előnyös a hódoknak.]*
- Így gyorsabban eljut a gáthoz.
- Azért, mert így más állat számára nem megközelíthető. *[Pontatlan.]*
- Hogy az emberek ne akarják megnézni a partról.
- Mert nem látszik szabad szemmel.
- Mert a felszínről hagyhatják el a várukat. *[Hiányos: a leglényegesebb elem hiányzik: láthatatlanul.]*

Lásd még:

X és 9-es kód.

15/44 ON00310

A fák folyamatos átrágásával a hódok fogainak el kellene kopniuk. Mi az oka, hogy ez nem történik meg? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

16/45 ON00311

Hová rejtőzik a hód a szöveg szerint, ha veszélyben érzi magát? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

17/46 ON00313

Mennyi időt töltenek átlagosan a víz alatt a hódok? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: A

18/47 ON00314

Miért nevezik a hódvárban a tó fenekét hűtőszekrénynek (D)? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

19/48 ON003018

A legkitartóbb természetjárók is csak „munka közben” figyelhetik meg a hódokat. Mit gondolsz, miért? Válaszodat a szöveg alapján indokold!

1-es kód:

A tanuló az idevonatkozó szövegrész alapján következtet: „a hódok életük nagy részét otthonuk bővítésével és javítgatásával töltik”, és válaszában utal arra, hogy a hódok folyamatosan építkeznek. A tanuló helyes válaszát más, nem szövegalapú következtetéssel is kiegészítheti (pl.: félnek az embertől/ ha nem dolgoznak, pihennek a hódvárban).

Tanulói példaválaszok:

- Azért, mert életük nagy részében dolgoznak.
- Azért, mert folyamatosan építik a hódvárat.
- Azért, mert állandóan a gátat javítják.
- Mert a hódok nagyon félnek az embertől, és folyamatosan dolgoznak.
- Az ember csak azért láthat munka közben hódot, mert folyamatosan fejleszti a házát.
- Mert a hódok folyamatosan javítják a gátat, és egyébként pedig a várban vannak.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválasz:

- Azért, mert mindig rágnak. [*Pontatlan.*]
- Mert vagy a víz alatt, vagy a várakban vannak.
- Mert akkor merészkednek elő.
- Mert életük nagy részét a hóvárban töltik.
- Mert ha nem dolgoznak, akkor alszanak.
- Mert a víz alatt alagutakon keresztül közlekednek az otthonukba.

Lásd még:

X és 9-es kód.

20/49 ON003020

Melyik szövegrész szól a hódok építőtevékenységének hatásairól? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

Marvin

21/50 ON03608

Mi ébresztette fel Marvint azon a bizonyos reggelen? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

22/51 ON03609

Kicsoda Elaine? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

23/52 ON03612

Az alábbi állítások közül melyik jellemzi leginkább Marvin és a szülei kapcsolatát? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

24/53 ON03613

Hol lakik Albert és Edit? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

25/54 ON03614

Mi történik Albert és Edit otthonával, ha a Pompaday család vízvezeték-szerelőt hív?

1-es kód:

A tanuló az idevonatkozó szövegrész alapján következtet: az otthonuk megsemmisül/tönkremegy ÉS/VAGY felfedezik őket.

Tanulói példaválaszok:

- Megjavítják a falat, és nem lesz lyuk, amelyben élhetnek.
- Nem lesz otthonuk, mert kiderül, hogy penészes a fal.
- Nem lesz otthonuk.
- Meglátják őket, és jön a csótányirtó.
- Megölik őket/Kiirtják őket.
- Oda lesz, mert akkor lerombolja a házat.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Megjavítják a falat.
- Meghalnak, mert hangyák és letapossa a szerelő őket.
- Meglátják, hogy el van meszesedve a cső és meg fogják szerelni. *[Nem a csőben élnek.]*
- Elönti a víz a lakásukat.
- Meglátják, hogy szivárog a cső és mivel ott laknak, megtalálják és kiirtják őket. *[A vízvezeték-szerelő a fürdőszobai csöveknél találná meg őket, míg a szivárgó cső a konyhára utal.]*
- A vízvezeték-szerelő észrevenné a málló falat és szólna Pompaday-éknak, hogy javíttassák meg. *[Nem írja le, mi történik az otthonukkal.]*
- Akkor a vízvezeték-szerelő szól Pompaday-éknak, hogy mállik a fal és akkor Marvinéknak el kell onnan menniük. *[Nem Marvinék laknak a fürdőszobában.]*

Lásd még:

X és 9-es kód.

26/55 ON03618

Fejezd be a mondatot, és satírozd be a helyes válasz betűjelét!
Elaine küldetéssel kapcsolatos véleménye Marvint és szüleit...

Helyes válasz: D

27/56 ON03619

Mire használta Marvin a mogyoróhéjat? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

28/57 ON03620

Ki kíséri el a küldetésre Marvint? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

Miért segítenek Marvinék a Pompaday családnak?

1-es kód:

A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és válaszában utal arra, hogy a bogaraknak a Pompaday család (tudtán kívül) ad otthont/ ételmezt/biztonságot, így cselekedetüket az empátia, hála és szeretet vezérli, VAGY utal arra, hogy Marvin a családja, a saját biztonsága érdekében cselekszik, hogy rejteküket ne fedezzék fel az emberek.

Utalhat arra, hogy az otthonuk veszélybe kerül, DE ha a válaszból egyértelműen kiderül, hogy a tanuló azt hiszi, Marvinék laknak a fürdőszobában, akkor nem elfogadható.

Tanulói példaválaszok:

- Együtt élnek, egyszerre kelnek, figyelik a családot, segíteni akarnak rajtuk.
- Tőlük kapják az ételmezt, így viszonzni akarják valahogy.
- Olyanok, mint a jó tündérek, ezt adják cserébe, amiért ott lakhatnak.
- Attól félnek, ha szétszerelik a csöveket, meglátják őket.
- A kontaktlencse olyan helyre is eshetett, ahol könnyű őket megtalálni.
- Mert szomszédok.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Azért, mert Marvinéknak jó szívük van és nem szeretnék, hogy utcára kerüljenek. *[A szöveg félreértése: összekeveri Pompaday-éket Albertékkal.]*
- Mert bogarak.
- Ez a megállapodás része.
- Mert csak ők férnek bele a lefolyóba.
- Mert túl kockázatos a vízvezeték-szerelő.
- Mert sajnálják őket.
- Mert jó barátok.
- Mert kedvesek/jószívűek/segítőkések. *[Sem az érdekre, sem az együttélésre nem vonatkozik.]*

Lásd még:

X és 9-es kód.

**„A” FÜZET SZÖVEGÉRTÉS 2. RÉSZ/
„B” FÜZET SZÖVEGÉRTÉS 1. RÉSZ/**

Időmérés tegnap és ma

30/1 ON04601

Hol használtak először időmérő eszközöket? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

31/2 ON04602

Melyik óra elődjének tekinthető az árnyékóra? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

32/3 ON04603

Miért kötöttek egyenlő távolságban csomókat a kínaiak az időmérésre használt kötelekre?

1-es kód:

A tanuló visszakeresi az információt, és válaszában utal arra, hogy az azonos távolságú csomók közti égéssel tudtak azonos időegységeket mérni.

Minimálválasz:

- Mert azonos ideig tartott egy-egy csomóköz elégeése.

Tanulói példaválaszok:

- Mert így a kötelek meggyújtásakor mindig azonos ideig tartott egy-egy csomóköz elégeése.
- Mert az egységnyi távolságra kötött csomók közt tudtak egységnyi időt mérni.
- Mert a kötél egyenletesen ég, és így tudták, hogy az azonos távolságok közt azonos idő telik el.
- Azért mert egy-egy csomóig eltelt idő azonos volt.
- Azért, mert mikor égett a kötél, ugyanannyi idő alatt ért a csomókhoz.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Hogy tudják, mennyi az idő.
- „Az ókori Kínában például megcsomózott, olajjal átitatott kötelekből készítettek órát.” *[Irreleváns.]*
- Két csomó közötti hely mutatta az időt. *[Ez a válasz csak azt állapítja meg, hogy időmérésre használták, de nem utal rá, hogyan.]*
- Mert amikor meggyújtották a köteleket, ugyanannyi idő alatt égtek le.
- Mert azonos idő alatt égett le a kötél.

Lásd még:

X és 9-es kód.

33/4 ON04605

Miért fontos, hogy átlátszó legyen az olajlámpás tartálya?

1-es kód:

A tanuló az idevonatkozó szövegrész alapján következtet, és válaszában utal arra, hogy csak az átlátszó tartályon keresztül lehet látni az olaj szintjét, amelynek csökkenése az idő múlását jelzi.

Minimálválasz: csak így lehet látni az olaj szintjét/mennyiségét.

Tanulói példaválaszok:

- Csak így lehet látni az olaj szintjét.
- Ha nem lenne átlátszó, nem lehetne tudni az olaj szintjét.
- Mert csak így lehet látni az olajat, és következtetni az idő múlására.
- Azért, hogy figyelhessük, hogy mennyi olaj van még a tartályban. / Lássuk az olaj fogyását.
- Hogy látsszon, hogy meddig van az olaj.
- Tudják, mennyi égett/fogyott el.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Nem fontos, hogy átlátszó legyen.
- Mert szebb, ha látszik benne az olaj.
- Mert "az olajtartályon lévő függőleges skála mindig jelezte az olaj szintjét. Mivel a lámpa egy óra alatt mindig azonos mennyiségű olajat fogyasztott." [*Nem von le következtetést.*]
- Azért, hogy láthassuk azt, hogy a kimért víz mennyisége milyen sebességgel folyik le, ezáltal az időt is mérni tudjuk. [*Helytelen.*]
- Hogy lássuk az olajat. [*Hiányos, pontatlan.*]

Lásd még:

X és 9-es kód.

34/5 ON04609

A szöveg szerint a karórák egyre inkább kiszorítják a vizes edényeket. Mi lehet a szinonimája a *kiszorítják* szónak ebben a szöveggörnyezetben? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

35/6 ON04610

Mivel párhuzamos a napóra rúdja? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: A

36/7 ON04613

Melyik országban készült az első ingaóra? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

37/8 ON04614

Melyik állítás IGAZ, illetve melyik HAMIS az alábbiak közül? Válaszodat a megfelelő kezdőbetű besatírozásával jelöld!

Helyes válasz: I, I, H

38/9 ON04615

Állítsd időrendbe a szövegben felsorolt időmérő szerkezeteket a feltalálásuk ideje szerint! Kezdd a legkorábbival! Mindegyik után satírozd be a megfelelő számot!

Helyes válasz: 3, 1, 2, 4

Madárlesen

39/10 ON03503

Milyen nyomok utalnak arra, hogy madarak élnek a közelben? Nevezd meg legalább kettőt a szövegből!

1-es kód:

A tanuló visszakeresi a szövegben a kért információkat, és a madarak jelenlétére utaló nyomok közül legalább kettőt azonosít: toll ÉS/VAGY lábnyom ÉS/VAGY ételmaradék/megrágott mogyoró/dió/fenyőtoboz.

Tanulói példaválaszok:

- Tollak és ételmaradékok
- Megrágott mogyoró vagy egy gyöngybagoly tolla.
- Lábnyomok és toll.
- Harkály ette mogyoró, gyöngybagoly tolla.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Például, ha találsz madárlábnyomot. [*Hiányos, csak egy nyomot azonosít.*]
- Galambtoll és fecsketoll. [*Hiányos: két különböző típusú nyomot kell írnia.*]
- lábnyom, harapásnyom. [*A harapásnyom magában nem elfogadható, ha nincs mellette az élelem*]

Lásd még:

X és 9-es kód.

40/11 ON03505

Miért csak egy bizonyos időszakban lehet madártollakat találni? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

41/12 ON03507

Melyik két madár lábnyoma hasonlít egymáshoz? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

42/13 ON03510

Miért olyan nehéz madárlábnymot találni? Nevezd meg azt a KÉT okot, amelyet a szöveg említ!

1-es kód:

A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és visszakeresi a szövegben a kért információkat: könnyű a madarak teste ÉS kevés időt töltenek a földön.

Tanulói példaválaszok:

- Mert könnyűek és/vagy mindig a levegőben vannak.
- Kicsi a súlyuk, és ritkán szállnak le.
- „...annyira könnyű a testük, és olyan kevés időt töltenek a földön.” *[Szó szerinti idézet.]*
- Mert sokat repülnek, mert könnyűek.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz ÉS/VAGY a tanuló csak az egyik okra hivatkozik válaszában.

Tanulói példaválaszok:

- Folyton repülnek.
- Könnyűek.
- Könnyű a testük és repülnek.
- Sokat repül és kicsi (a teste). *[A kicsi nem helyettesíti a könnyű jelzőt.]*

Lásd még:

X és 9-es kód.

43/14 ON03512

A 4. szövegrész egy madárnaplót mutat be. Melyik IGAZ, illetve melyik HAMIS az alábbi állítások közül? Válaszodat a megfelelő kezdőbetű besatírozásával jelöld!

Helyes válasz: H, H, I, I

44/15 ON03513

Melyik madárról ír részletesen a 4. szövegrészben bemutatott madárnapló? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

45/16 ON03514

A madárnaplóban bemutatott madár élelmet raktároz a torkában. Mi ezzel a célja?

1-es kód:

A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és utal arra, hogy elteszi az ennivalót későbbre/hogy legyen mit ennie télen/télre gyűjt ÉS/VAGY a madár a fiókáinak viszi az élelmet.

Tanulói példaválaszok:

- Már szeptember 3. van, készülni kell a télre.
- Későbbre teszi el az ennivalót.
- Később elássa.
- Elrakja későbbre vagy elviszi a kicsinyeinek.
- Lehet, hogy elvitte a kicsinyeiknek.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- A csőrében és a torkában.
- Megeszi később.
- El akarja raktározni. *[A kérdés megismétlése.]*
- Teleette magát, ezért elrakja.
- Elraktározza.

Lásd még:

X vagy 9-es kód.

46/17 ON03517

Mi az alapvető különbség a madárnapló és a madár-esetnapló között? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: A

47/18 ON03519

Az alábbi állítások közül melyik fogalmazza meg leginkább a szöveg célját? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

Mókus Marci

48/19 ON01901

Miért maradtak el az állatkerti látogatók?

1-es kód:

A tanuló visszakeresi a kért információt, majd leírja: közeledett a záróra.

Tanulói példaválaszok:

- Nemsokára zárták az állatkertet.
- Közeledett a zárás.
- Mert csak bizonyos ideig van nyitva, és utána már nem lehet senki se benn az állatkertben, és ennek az ideje volt.
- A záróra miatt.
- Mert már bezárt az állatkert.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Mert napnyugta volt. [*Éjszaka is nyitva lehetne az állatkert.*]
- Mert megunták az állatokat.
- Mert záróra volt és Mókus Marci születésnapja. [*A második indok helytelen: nem a születésnap miatt.*]
- Mert találtak egy jobb állatkertet.
- Mert a ketrecen belépni nem lehet a látogatóknak, és mert bezárt az állatkert. [*Az első indok helytelen: nem a ketrecek miatt.*]
- Mert végleg bezárták az állatkertet.

Lásd még:

X és 9-es kód.

49/20 ON01904

Miért volt Marci szomorú a történet elején?

1-es kód:

A tanuló következtet az idevonatkozó szövegrész alapján, és válaszában utal arra, hogy Marcinak születésnapja volt, és azt hitte, hogy a családja/barátai elfelejtették.

Tanulói példaválaszok:

- Nem fért a fejébe, hogy elfelejtették a születésnapját.
- Azt hitte, hogy elfelejtették a szülinapját.
- Mert nem tartották meg még a szülinapját.
- Mert nem köszöntötték fel addig, Azt hitte, elfeledkeztek róla.
- Én is szomorú lennék, ha eljászanák, hogy elfelejtették a szülinapomat...
- Úgy tűnt, hogy senki sem ünnepli meg.
- Mert attól félt, hogy a családja elfelejtette, hogy születésnapja van.

0-s kód:**Helytelen vagy hiányos válasz.**

Tanulói példaválaszok:

- Mert közeledett a záróra.
- Mert senki sem foglalkozott vele.
- Mert megfélekedtek róla a látogatók. / Elmentek a látogatók és nem ünnepelték meg a születésnapját. [*Helytelen következtetés: nem a látogatók felejtették el a születésnapját.*]
- Mert ketrecben volt.
- Mert születésnapja volt.

Lásd még:**X és 9-es kód.****50/21 ON01905**

Kire és miért féltékeny Marci a szöveg elején?

1-es kód:**A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és utal arra, hogy Marci a nővére, Mimire féltékeny, mert neki csodás születésnapja volt.****A tanuló konkrét példákat is írhat indoklásként: kapott tortát/ajándékot/meglepetést/mindenki a kedvében igyekezett járni.**

Tanulói példaválaszok:

- A nővére, mert neki bezzeg volt tortája, meg ajándékai.
- Testvére, mert róla nem felejtkeztek el a születésnapján.
- Mimire, mert őt rendesen megünnepelte a családja./Mimire, az ő születésnapját megtartották.
- Mimire, mert neki szuper születésnapja volt.
- A nővére, mert őt (mindig) felköszöntötték.

0-s kód:**Helytelen vagy hiányos válasz.**

Tanulói példaválaszok:

- Arra, akit megünnepeltek a születésnapján. / Mert bezzeg másnak lehet jó születésnapja. [*Hiányzik, hogy kire féltékeny.*]
- Mimire, mert ő már hároméves. [*Az indoklás helytelen.*]
- Mimire. [*Hiányzik az indoklás.*]
- Mimire, mert annyi ajándékot kapott, hogy egész nap a mogyoróit és tobozait rendezgette. [*Összekeveri az információkat.*]
- Mókus Mimire féltékeny, mert 3 éves születésnapján rá figyeltek, nem rá! [*Helytelen következtetés.*]

Lásd még:**X és 9-es kód.**

51/22 ON01906

Miből sejtette volna Marci, hogy valamit titkolnak a szülők?

1-es kód:

A tanuló értelmezi az idevonatkozó szövegrészt, és válaszában utal arra, hogy a szülők sugdolóztak, majd elhallgattak, ha a közelükbe jött Marci.

Tanulói példaválaszok:

- Hirtelen hallgattak el, amikor Marci megjelent.
- Érdekes, hogy rögtön elhallgattak, amikor Marci közel ment hozzájuk.
- Amikor halkán beszélgettek valamiről, és elhallgattak, ha Marci hallótávolságon belül került.
- Rögtön csönd lett, amikor Marci odament.
- Abból, hogy a szülei sugdolóztak, és amikor arra ment, mindketten elmentek a saját dolgukra.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Úgy csináltak, mintha egy átlagos nap lenne.
- Rendezgették a mogyoróikat.
- Mert nem beszéltek vele.

Lásd még:

X és 9-es kód.

52/23 ON01907

Hol alszik Marci? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

53/24 ON01908

Melyik napszakban köszöntik fel az első születésnapjukat ünneplőket?

1-es kód:

A tanuló visszakeresi a kért információt, majd leírja: napnyugtakor/amikor lement a nap.

Tanulói példaválaszok:

- Amikor lemegy a nap.
- Napnyugtakor.
- Csak napnyugtakor.
- Alkonyatkor.
- Napnyugta után.

0-s kód:

Helytelen vagy hiányos válasz.

Tanulói példaválaszok:

- Éjjel.
- Este. [*A szöveg rituális jelentőséget ad a napnyugtának.*]
- Sötétben.
- Délben.
- Napfogyatkozáskor.
- Reggel, napnyugtakor. [*Téves.*]

Lásd még:

X és 9-es kód.

54/25 ON01911

Kik titkolják a kicsik előtt, hogy egyéves kor után kijöhetnek a ketrecből? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

55/26 ON01912

Mit nyert Marci a születésnapján? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: B

56/27 ON01914

Hány szabályt kell betartania Marcinak a kulccsal kapcsolatban? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C

57/28 ON01915

Az alábbiak közül melyik szabályt kell betartania Marcinak? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: D

58/29 ON01918

Az alábbi események közül melyik az, amelyik BIZTOSAN bekövetkezik a regényrészlet alapján? Satírozd be a helyes válasz betűjelét!

Helyes válasz: C